

“Ara la política fa pudor de resclosit”

Josep-Lluís Carod-Rovira (Cambrils, Baix Camp, 1952), vice-president del govern, fa balanç del tripartit i del moment que viu Catalunya, i mostra la voluntat de continuar influint en el rumb del país, des de dins d'un partit o des de fora.

Quins plans teniu, senyor Carod-Rovira, per al 29 de novembre?

—Comprovar si els resultats electorals que hagin sortit la nit del 28 de novembre són idèntics als que mostra el telenotícies de la televisió pública catalana.

—**I un cop fetes les comprovacions?**

—Començaré a recollir els papers del meu despatx, perquè unes setmanes més tard s'haurà constituït el Parlament, i pels volts de Nadal hi haurà un nou govern del qual no formaré part.

—**A 12 anys, us vau inventar un partit polític propi, el CULL (Catalunya Unida i Lliure). Com que costa de creure que amb la vostra trajectòria de militància política recolliu les pertinences i us allunyeu de la política, deveu tenir plans en aquest sentit...**

—El 99,9% dels ciutadans de Catalunya no són diputats del Parlament. La cosa normal és no ser diputat, i jo formaré part d'aquesta normalitat. Aquesta que començarà aviat serà la primera campanya electoral en trenta anys, des de Nacionalistes d'Esquerra l'any 1980, en la qual no participaré, però jo ja feia política abans d'entrar al Parlament com a diputat, n'he fet mentre he estat diputat i en continuaré fent. Jo vull que hi hagi una hegemonia nacional a l'esquerra, i continuaré treballant perquè sigui independentista.

—**Amb quines eines voleu comptar per a continuar fent política? Un partit polític és, encara, la principal eina d'incidència.**

—Catalunya té dos problemes bàsics: una crisi econòmica que afecta tothom, i un model de política democràtica que no rutlla. Crec que els partits actuals necessiten obrir de bat a bat les finestres a la vida, i la vida, per a mi, no és només blanc, negre o gris, és també vermell, blau, verd, groc, etc. Ara la política fa pudor de resclosit. Aquest és un problema general a tot el sistema democràtic, però al costat de la crisi específica de la democràcia, a Catalunya tenim el problema que el sistema de partits polítics i les seves estructures actuals ja no són vàlides perquè no són pensades per a la nova etapa en què Catalunya ha entrat els darrers temps, en què el debat ja no és entre federalisme i autonomia, sinó entre federalisme i independència.

—**I doncs, per a què és pensat el sistema de partits vigent?**

—L'estructura de partits actual és conseqüència del combat contra el franquisme i de la implantació de l'estat de les autonomies. Però ara ja som en una nova fase que planteja dues possibilitats: federalisme o independència. El sistema de partits no és l'adequat perquè ha canviat l'horitzó nacional del país, la dreta no té discurs i l'esquerra té un discurs clàssic i antiquat, perquè el federalisme és impossible a Espanya. Continuar defensant-lo és condemnar Catalunya a continuar perdent temps, diners i energies en una cosa que Espanya rebutja. La societat ha fet uns quants passos endavant, i la realitat va molt més endavant que l'esquema actual de partits.

—**A Catalunya hi ha uns quants catalans que encara creuen en l'aposta federalista. Ja poden plegar, doncs?**

—En absolut. Els federalistes que volen un estat català per a federar-lo amb Espanya, constatant que això és impossible, renunciaran a federar-lo amb uns altres pobles europeus? Doncs no, perquè hi ha un camí junts a fer, també amb els catalanistes de centre-esquerra. I també plantejar l'articulació amb balears i valencians, amb criteris pràctics i útils i no romàntics o del segle XIX.

—**Un camí per als federalistes. I per als independentistes? El ventall en aquestes eleccions del 28N és àmplia: declaració unilateral de la independència —de moment amb doble oferta— i consulta nacional oficial sobre la independència per part d'ERC. L'oferta és suficient?**

—Les eleccions són massa a prop per a poder preparar adequadament un procés nacional cap a la sobirania. No hi ha temps.

—**Enganyen l'elector, les ofertes esmentades?**

—M'espanta molt la frivolitat amb què la gent parla de la creació d'un nou estat. Saben exactament de què parlen? Si voleu, jo ara mateix puc proclamar la independència i brindar amb cava, però qui em farà cas? No s'ha pensat com preparar l'escena internacional, ni quina estructura d'intel·ligència, de seguretat i diplomàtica es pot crear ni amb quines complicitats empresarials i civils comptes, etc. Això no s'improvisa en uns quants mesos, ni en un any, ni en dos, ni en tres ni en quatre.

—**Vós mateix vau proposar un referèndum per al 2014, i el vostre partit posa com a condició per a formar govern que els aliats donin suport a la convocatòria d'un referèndum oficial...**

—Primer de tot, celebri molt que finalment ERC valori positivament allò que jo vaig proposar fa tres anys, quan tothom sense excepcions se'm va tirar al damunt, i fins i tot alguns van intentar ridiculitzar la proposta. Ara bé, un referèndum ha de ser la culminació d'una política prèvia, no fruit de la improvisació. Sóc partidari dels refe-

"M'espanta molt la frivolitat amb què la gent parla ara de la creació d'un nou estat"

rèndums, sobretot si es guanyen. Si volem estar en un estat d'independència latent, com és el cas del Quebec, hem de treballar des del rigor, i no des de la marginalitat.

—No trobeu possible una consulta durant la legislatura vinent?

—És que la legislatura vinent s'acaba el 2014. Si a la legislatura vinent les forces polítiques acorden que tenen quatre anys per a posar solució a la crisi econòmica i fer una democràcia més viva i participativa, doncs també poden acordar que s'acabi la legislatura amb un acord bàsic majoritari per a la convocatòria d'un referèndum. Jo ho vaig dir fa tres anys, i aleshores hi havia

set anys de coll. I si no és el 2014 i és el 2015, signo ara mateix. Però, sigui com sigui, els referèndums no els organitza una persona ni un partit ni una associació de veïns, els organitzen els governs. O es fa ben fet, o l'únic que pot provocar és una frustració encara més gran.

—La direcció d'ERC ja no compta amb vós.

—Ja he dit en públic tot allò que he dit, però no he dit tot allò que penso. Abans de les eleccions no faré ni un sol comentari sobre ERC.

—Quina empremta deixa Carod-Rovira a ERC?

—Jo mai no he treballat per a un partit, sinó per un país i per a una majoria social determinada. L'empremta la vull deixar en la meua societat, els partits són canviants. Ep, però que jo no m'he mort, eh?

—Bé, doncs, què heu fet mentre heu estat al capdavant d'ERC?

—U. M'he dedicat a renovar el discurs en una línia d'esquerres i nacionalment inclusiva. Dos: a obtenir com

a cap de cartell electoral els millors resultats al Parlament i a les Corts espanyoles. I tres, i no pas menys important: a mantenir la unitat orgànica i parlamentària d'ERC mentre he estat al capdavant.

—Abans no m'heu respost. Ho tornarem a intentar. Des d'on podeu fer aquesta contribució a construir una majoria social favorable a la independència?

—Ja ho veurem. Com que no faig campanya electoral, m'ho podré mirar tot amb una certa distància. És bo que hi hagi gent que pensi no tan sols què farem d'aquí a dos mesos sinó d'aquí a vuit anys o deu. Quan acabi les meves responsabilitats de govern ja veurem com queda tot. Si l'instrument adequat per a fer política és una ERC que vagi en la direcció que jo apuntava sobre allò que crec que han de ser els nous partits polítics, doncs no hi haurà motiu perquè faci la meua tasca fora d'ERC. El sistema de partits polítics de segur que canviarà els quatre anys vinents, perquè ja no s'aguant.

“Celebro molt que finalment ERC valori positivament el referèndum que jo ja vaig proposar fa tres anys”

—Set anys de tripartit. Ha valgut la pena, per a un independentista?

—És inqüestionable que sí. És de sentit comú democràtic allò que se'n diu l'alternança política. Per tancar el cicle democràtic nacional, de la mateixa manera que després de la dictadura el socialisme va tornar al govern d'Espanya i el PNB al País Basc, ERC havia de tornar al govern de Catalunya. I a la vegada, després de més de sis dècades, Catalunya recuperava un govern d'esquerres. Però, segons el meu parer, el factor més determinant és que Catalunya ha escollit de president una persona que es diu José, i es diu José perquè es vol dir José, i nascut a Andalusia.

—Precisament aquesta aposta va crear divisió a ERC.

—Tenia un objectiu molt clar, posar fi a un discurs dels catalans i els altres catalans. Allò que em preocupa ara és que la immediatesa de les eleccions fa que aflorin i s'exterioritzin actituds de classisme ètnic davant d'aquest punt, per part de sectors fonamentalment conservadors, alguns dels quals es pensen que tenen la patent de dir qui és més català i qui no ho és tant. Feliçment, el país el defensen avui molts Rodríguez al costat de molts Ferrer, i gent que es mou per interessos contra Catalunya es diu també Rodríguez i Ferrer. Em molesten aquests tics, com el que ha expressat aquests dies un càrrec electe per anar a un parlament suprastatal. L'il·lús que es pensi que Catalunya pot ser independent sense Barcelona, el Baix Llobregat i l'àrea metropolitana que s'ho faci mirar. Lluitaré per desemascarar aquests tics de classisme ètnic, i si comencem a preguntar què parla la gent a casa seva i què parlava, pot ser francament divertit. I podríem començar pels partits més grans.

—Així, l'aposta d'ERC pel pacte amb el PSC ha valgut la pena? Hi ha qui diu que l'aposta ha costat una greu crisi al partit i una pre-

visió de davallada electoral considerable.

—D'entrada, és una mica sorprenent que hi hagi gent en un partit polític que tingui més vocació d'oposició que no pas de govern. Deu passar a pocs llocs al món. Si fos veritat que hi ha hagut un desgast pel fet de formar part d'aquest govern tripartit, ho hauríem notat a les eleccions del 2006. Per a mi, el millor resultat no és el del 2003, aquest ja tocava, Pujol ja marxava. Però el 2006, després d'una etapa que encara dura de linxament mediàtic bestial contra mi, i de comptar sovint amb un nivell de complicitat de l'estructura interna del partit diguem que més aviat modesta, 21 diputats va ser un èxit.

—Ara les enquestes, amb un canvi de candidat i dos tripartits a l'esquena, preveuen una davallada més notable per a ERC.

—Passar de 23 a 21 diputats demostra que el fet de ser al govern no ens

“L'empresonament dels interlocutors més qualificats de l'esquerra 'abertzale' és incompreensible”

—L'anunci del “cessament de les accions” d'ETA es pot interpretar com un punt d'inflexió en el conflicte polític basc, o el procés encara no és prou madur per a emprendre una veritable negociació?

—Políticament, són més significatives les darreres preses de posició de l'esquerra *abertzale* defensant una via política sense cap paper per a la violència que no pas el comunicat d'ETA. Seria irresponsable no valorar que una organització armada anuncia que deixa d'actuar, sense posar-hi límit temporal, però un procés de pau és llarg i comporta la implicació de molts agents. El millor exemple és el procés d'Irlanda.

—És un primer pas en ferm cap a la pau?

—La desaparició definitiva de la violència és al final d'una escala. Entenc la decisió d'ETA com el primer pas sense el qual no hi haurà més passos. Però, hi insisteixo, el fet més rellevant és la posició de l'esquerra *abertzale*.

—L'esquerra independentista basca opta per la via exclusivament política, però alguns dels seus dirigents són a la presó.

—Em sembla incompreensible que alguns dels interlocutors més qualificats de l'esquerra *abertzale* siguin a la presó, per més que sigui una decisió

judicial i no governamental. Em costa d'imaginar un procés de pau a Irlanda amb Gerry Adams a la presó. De vegades, les posicions més dures de l'estat tenen una certa coincidència temporal amb les posicions més dures a l'interior d'ETA. Hi ha una lenta devaluació de la significació i del pes polític d'allò que representa ETA, perquè la violència no genera ni la més mínima complicitat internacional.

—Per part de l'estat espanyol, hi ha voluntat real d'iniciar un procés democràtic de pau a Euskadi?

—Desconec què pensa fer el govern espanyol. És cert que hi ha precedents d'alto-el-foc que després han estat directament transgredits i, per tant, les actituds de prudència del govern espanyol són comprensibles. Però no ho són les actituds de rebuig.

—Malauradament, ETA encara dona rèdits electorals.

—Ningú no pot sentir-se trist perquè una organització armada deixi d'actuar. Entenc que hi hagi malfiança, però ara és l'hora de la política per part del govern espanyol, de l'esquerra *abertzale* i d'ETA. L'acte revolucionari més important que pot fer ETA és l'abandonament de l'activitat armada, que és un obstacle perquè Euskal Herria pugui avançar des del punt de vista nacional.

—Si l'estat s'avingués a una negociació política a Euskadi, podria indicar que estaria disposat a negociar també amb Catalunya la seva relació?

—Són dos processos que no tenen absolutament res a veure. Es tracta de com una organització armada deixa la seva activitat i parla amb l'estat, mentre que Catalunya és una societat que resol els problemes democràticament a les urnes i no a punta de pistola, ni militarment ni clandestina.

va castigar. Però deixeu-me dir que quan vaig succeir Àngel Colom com a cap de cartell només vaig perdre un diputat. Ho constato perquè he llegit en algun lloc que quan hi ha canvis de candidat es perden molts diputats.

—Entesos. I què ha fet aquest govern?

—Hi ha hagut un nou model d'acció política, que inclou pactes nacionals amb l'oposició, patronals, sindicats, etc. També una concepció de Catalunya com un tot territorial per a planificar les infraestructures i, sense cap mena de dubte, aquesta ha estat la legislatura del desplegament d'una política exterior desacomplexada. Mai no havíem tingut un veritable ministeri d'Afers Exteriors. I, pel que fa a política cultural, des de la creació de l'Institut Ramon Llull fins a la llei del cinema. El balanç és més que positiu, i, passi què passi en el futur, hi ha un consens bàsic sobre la funció de cohesió social de la llengua catalana, que abans tinc els meus dubtes que ho fos tant; i, en segon lloc, l'afirmació de Catalunya com a nació.

—Si l'aritmètica electoral permetés que ERC tingués la famosa clau, creuríeu en un tercer tripartit?

—Aquesta pregunta no us la puc respondre, perquè no sóc al capdavant de cap partit polític. Jo sé perfectament què faria, però l'endemà de les eleccions seré un militant de base d'ERC que pagarà la seva quota.

—Potser ERC torna a l'equidistància, una estratègia a la qual vau recórrer quan éreu candidat. Fins i tot fa la sensació que de vegades ERC fa oposició al tripartit i en alguna ocasió pica l'ullet a CiU.

—Per a mi, és més preocupant que un partit tingui vocació d'oposició que no pas que governi amb un partit democràtic o un altre. Seria preocupant que un partit al qual la gent li diposita la seva confiança amb els vots, digués —un cop obtinguts els vots— que vol estar a l'oposició per no assumir responsabilitats. Ha de tenir vocació de govern i, si té força per triar, la tria ja dependrà de situacions tàctiques molt conjunturals.

Gemma Aguilera